

ՎԵՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

1863 ՅՈՒՆԻՍ 23

ՍԵՐԸ

ՆԻՄԵՐՈ 10

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Փէրիգանը քերամտէն եզվէրը հարպ ճէնապը փատիլահի սաատէթլու Սախտ փաշա հազրէթլէրինէ տարը շուրայը ասքէրի ազալը :

Իսմէրայը պահրիտէտէն եզվէրը հարպ հազրէթլը շէհրիեարի սաատէթլու Վէսիմ փաշայէ միւրի լիվալըգ բիւթպէսիյէ , մէճիսի պահրիյէ ազալըգ թէվլիհի պուրուլմուշ տուր :

— Պանջաճի օսմանինին Խաթանպուտա թախսիս օլունաճագ մէրքէզինին արազիսի թարաֆը սաթթանաթը սէնիյէտէն պիր միւնասիպ արաա կէօթէրիլէրէք իճապ իտէն էպնիյէսի տախի պանգա թարաֆընտան ինշա օլունաճագը շէրայիթի միւնազիտէնին իճապընտան օլուպ , պունուն իչիւն քէօփրիւ պաշընտա իհթիսապ գօնազընըն գարըսընտա վագի էսկի կէօթիլէք մահալի թախսիս գըլընմըլ իսէտէ , պու տէֆա մահալի մէզքիւրիւն միւնասիպ օլմատըղը անլաշըլմըլ օլտուշունտան , պունտան սարֆը նագարլէ , շէհր էմանէթիինէ պիր տիկէր տայիլէ կէօթէրիլմէք իւզրէ , օրասընըն պանգա մէրքէզի իթթիսապ գըլընաճաղը իշիտիլմիլ տիր :

— Խաթանպուտա Խաթին արք եպիսկոպոսու պուլունան մօնսէնեօր Պրիւնօնի , պաշը մէսալիհի միւհիմէնին թէսվիյէսի իչիւն , Բուսէլի ճանիպինէ պիր եօլճուլըգ իթմէսիլազըմ կէլիպ , իշ պու Յուլիսիմ եէտիսին տէ Լշտրնէյէ մուվասըլթ իթմիլ տիր :

Պիր Խաթին արք եպիսկոպոսունուն Լշտրնէտէ կէօթիլմէսի վուգուաթը նատիր իւլ էմնալտէն պուլունտուղունտան , շէհրը մէզքիւր Պաթօլիք էհալիսի թարաֆընտան իհթիւրամաթը ֆայիգէ իլէ գապուշ օլունմուշ տուր :

Գօնսօլուար պիւթիւն Պաթօլիք էհալիսի իլէ պէրապէր , միւմայիլէյհի գարըլամագ իւզրէ Եըլթըգ քէօլքիւ նամ մահալէ գաշտար կիտիպ , ալայ իլէ Պարա—աղաճա գաշտար կէթիրմիլէր , վէ օրատա միւսիւ Բիէր Վաքնացցա նամ քիմսէնին քէնտի խանէսինտէ թէրթիպ իթտիյի տայիլէյէ էնմիլ տիր :

Պաթօլիք Պուլկարլար՝ մումայիլէյհի պու թէշիֆի հագգընտա՝ իզհարը մէսէրէթ իթմէքտէ իմիլէր :

— Խաթիա տէվլէթի թարաֆընտան Խաթանպուլ սէֆարէթինէ գօնսօլու նասպ օլունան միւսիւ Բիննա ճէնապլէրի , պու տէֆա ֆամիլեասը իլէ պէրապէր տէր սաատէթլէ մուվասէլէթ իթմիլ տիր :

Խաթիա դադէթալարը մումայիլէյհի սէնա իթմէքտէ տիրէր :

— Պուքրէշտէն կէլէն խապէրլէրէ նագալէն , Բրէնս Պուգա հազրէթլէրի , կէլէնլէրտէ մէմլէքէթէյն թօփրաղընը պասան Լէհլիլէրէ հիւսնիւ մուամլէ իզհար իթտիյինտէն , մէրգուլէր պու տէֆա թարաֆըլընտան , սէրկէրտէլէրի պուլունմն Սիլքուքիյի վէքիլ իտիւպ , իճապ էտէն շիւքրանիյէթի իպրազ իթմէք իչիւն , Բրէնսը միւշարիլէյհի կէօնտէրմիլէր տիր :

Բրէնս Պուգա տախի մէրգուլմու գապուլ իտիւպ , օնլարըն եինէ մէմալիքի Օսմանիյէյէ տէօնմլէրինէ միւսաատէ իթմիլ տիր :

— Պիր ազ վագիթտան պէրու Պանք քէջ , վէ Լտալար ահալիսի թարաֆընտան իշ պու իսկէլէրէ իշլէյէն վափօրլար հագգընտա իշթիքեալէր գուհուր իտիւպ , չիքէթի խայրիյէ վափօրլարընը օրալարա տախի իշլէմսինի արզու իթտիլէրինտէն , կէլէն սալը կիւնիւ թիճարէթ նազըրը տէվլէթլու փաշա հազրէթլէրինին թահթը բիյասէթիյտէ

օլարագ, իտարէի մեղքերէ մեմուրէրիյէ պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլունուպ, զեքր օլունան մահալէրէ իշլէթտիրիլմէք իւզըէ իճապէտէն վափօրլարըն թէտարիքի զըմնընտա շիրքէթը մեղպուրէ թարաֆընտան պին հիսսէ տահա իլավէ օլունուպ, հիսսէ սահիպլէրինէ 3000 զուրուշա վէ սայրըսընա 5000 զուրուշա ֆիրուլթ օլունմասընա գարար վէրիլմիշ իտիյի իշիտիլմիշ տիր:

Վեզալէք շիրքէթի մեղքերէ հիսսէտարանընա պու սէնէ իշիւն թիճարէթ օլարագ իքի եիւզ էլիշէր զուրուշ թէվզի օլունաճագմըշ:

—Կէչէնտէ իլան օլունտուղի իւզըէ սերկիի ումուլթի օսմանինին միւտտէթի միւնգազեյէ օլմասիլէ, արթըզ պիւթիւն պիւթիւն գափանըպ, հէր քէսին իշթիրա իթմիշ օլտուղի էշեալէր էսհապընա վերիէճէյինտէն, մահը հալին օն եէտինճի (Յուլիս 22) փաղար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն եէտլէրինտէ պուլունան սէնէտլէրի կէօթիւրիւպ էշեալէրինի ալմալէրի, վէ ֆագաթ պունլարը պիր կիւնտէ էսհապընա իթա միւմքին օլմայաճաղընտան, հէր քէսին եէտինտէ պուլունան սէնէտլէրտէ մուհարրէր գօչան նումէրօլարընտան իթիպար իլէ, պիրինճի նումէրօտան էլլինճի նումէրօյա գատար եէվմը մեղքերէ, վէ էլլի պիրինճի նումէրօտան եիւզիւնճիւ նումէրօյա գատար իրթէսի սալը կիւնիւ, վէլհասըլ պու սիագ իւզըէ կիւնտէ էլլի նումէրօ սէնէտին էշեասը վէրիլէճէյինտէն, պիր քիմսէ եէտինտէ պուլունան սէնէտին գօչան նումէրօսընա նազը իլէ, գաճըլի կիւն սէրկիյէ կիտիպ էշեասընը ալմագ լազըմ կէլիւր իսէ, օլ կիւնտէ ճանիպի սէրկիյէ աղիւմէթ էյլէմէլէրի. վէ ֆագաթ փաղար վէ ճումա կիւնլէրի թաթիլ իտիլէճէյինտէն ճիւմլէնին մալիւթ օլմագ իշիւն իլան գըլընտը:

Ն. Ն.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԸՄԵՐԻԳԱ. Սալիւմ տիր քի պիր իքի սէնէտէն պերու պիր տախիլի մուհարէպէ պու մէմալիքի եագըպ երգմատա տըր:

Նէնուպ թարաֆը հիւքիւմէթէ, եանի Շըմալ թարաֆընա գարշը իսեան իտիւպ, զօրպալըզ իթմէքտէ տիր: Պու պիղիմ անլուտըլըզըմըզ պիլտիյիմիզ գօրպալըզլար կիպի օլմայըպ, անլէրին տախի այնի հիւքիւմէթ գատար ապքերլէրի, թօփլարը, կէմիլէրի, վէ իսթիհքեամաթը օլուպ, հիւ մէմուլ օլունմազ սուրէթտէ հիւքիւմէթէ գարշը գօմագտա տըրլար:

Իքի սէնէ էվլէլ Ֆիտէրէլէր, եանի հիւքիւմէթ թարաֆը, պունլարա սաթի պիր զօրպա նազըրըյլա պազըպ, հէր նէ գատար պիր իքի այ գարֆընտա պունլարը տայիրէյի իթաթա տախիլ իթմէք սէվտալարընտա կէզմիշ իսէ տէ, պիր տիւրլիւ միւմքին օլմայըպ, իքի սէնէտէն պերու պիրպիրլէրինի թէլէֆ իթմէքտէ տիրլէր:

Հիմտիյէ գատար կէլէն խապէրլէր աճալիպաթ նէվլինտէն օլուպ, կեահ հիւքիւմէթին զարէպէ իտիպ, էհլ իսթիլալըն ֆէնա սուրէթտէ պօզուլուպ փերիշանիյէթինի, վէ պիր գաչ կիւն զարֆընտա իշ պու իսթիլալըն թէսքին օլաճաղընը պէյան էթտիքլէրի սըրատա, պիրտէ սայըր պիր խապէր պունուն աքսիսինի իֆատէ իտիւպ, զօրպալարըն շու եապու մէմլէքէթի զապլթ իթտիքլէրինի, շու գատար սէֆայինի եագըպ զարգ իթտիքլէրինի, շու գատար ատէմ թէլէֆ էթտիքլէրինի, շու գատար էսիր ալտըզլարընը, պէյան էտէրլէր:

Իշթէ մուհարէպէնին իպթիտասընտան պերու, ֆիթուհաթ կեահ էօթէ թարաֆա, կեահ տախիպէրի թարաֆա կէշտիքտէն սօղրա, էն սօն կէլէն խապէր Ֆիտէրէլէր հագընա պիր ազ խայըլըճատըր, պիր թէլէկրաֆ հէր նէ գատար պու խապէրի Լօնտրատան պիզէ կէթիւրմիշ իսէ տէ, պու տէֆա

Թափսխալով՝ եւտիմիդէ վասլ օլուպ, շու վեճէ
իւէ հիքեայէ օլունմուշ տուր :

Ղիւմհուրու ճէնուպ օրտուսու Գիս-
պուրդ նամ մահալին գարջըսընա գա-
տար կիտիպ, պազը Թապեալար Լափըպ,
վէ շըմալիլէր տախի Թէտարիքիաթը Հարպի-
յէյէ Թէշէպպիւս իւէ Հազըրլանմայա պաշ-
լայըպ, իւչ կիւն սօղըա, Էանի ալաֆրանկա
Յուլիսին պիրինճի կիւնիւ վազթը շաֆադ-
տէ ասաքիրի շըմալիլէր եիւզ իկիրմի պին,
վէ ճէնուպլուլէր իսէ, տօգսան պինտէն միւթ-
էճափուզ օլտուզլարը Հալտէ, Թարաֆէյն-
տէն Հիւճիւմ կէօթէրիլէրէք, պիր ճէ-
նէրալլէրի մայէթինտէ օլան ֆըրգասըիլէ պէ-
րապէր շըմալիլէրէ Էսիր տիւշմիւշ վէպու մու-
Հարէպէ իւչ կիւն սիւրիւպ, տէօրտիւնճիւ
կիճէսի ճէնուպլուլէր ալտըզլարը Էսիրիլէրի վէ
մէճրուհլէրինի վէ միւհիւմմաթ Թօփլարընը
ալըպ կէրույէ չէքիլէրէք, պիր չոյ քէնա-
րընտա իքի իւչ կիւն տուրտուգտան սօնկրա
սալիմէն քէնտի Թօփրազլարընա կիթմիշլէր
տիր :

Մուհարէպէյի մէզքիւրտէ մէյտանը Հարպ
շըմալլըրարա գալըպ, Թարաֆէյնտէն Թօփ վէ
միւհիւմմաթ ալամայարագ, Էալընըզ պիր
պիրինտէն պիր խալլը Էսիր ալմըշլար տըր :

Հըմալիլէրին գալլինճէ իշպու մուհարէ-
պէտէ իկիրմի պին ասաքիրի շըմալիլէր, վէ օ-
թուզ պին ճէնուպլուլէր Թէշէֆ օլմուշ տուր-
լաքին ճէնուպլուլէր պէօյլէ նազլ իթմէյիպ
քէնտիլէրինտէն իկիրմի պէշ պին, վէ շըմա-
լիլէրտէն օթուզ պին ասքէր Թէշէֆ օլտու-
ղունու իտտաա իթմէտէ տիրլէր :

Պու մուհարէպէտէ Հըմալիլէրտէն պիրիսի
ճէնուպլուլէրտէն պիրիսինի գաթլ Էտէճէյի
սըրատա, գարնտաշը օլտուղունու ֆէհմ ի-
տէրէք, Հէման Թիւֆէյի կերի չէքիպ, պիր
տիկէրինէ տօղըու Թութուպ վուրաճաղընը
գարընտաշը միւշահատէ իտիւպ, Հէման Էա-
նընա վարըպ, օվուրաճաղը ատէմին տախի
քէտէրլէրի օլտուղունու անդատարագ Թիւֆէ-
յինի կերի չէքտիրմիշ օլտուղու Վի—Լօր+

Հէրաւ դաղէթաընծաա Էազըը օլուպ, իշ
պու օրտուլարտա եւվիյէ պէօյլէ վուզուաթ-
լար Էքսիք օլմատըղընը պէյան իթմիշ տիր :

Միւտաէթլէրի Թէքմիլ օլան ասաքիրի
շըմալիլէր եերինէ, մէմալիքին ուսուլ վէ նի-
զամընըն խիւաֆընտա օլարագ, ճէպրէն աս-
քէր Թահրիի մատտէսինտէն տօլայը, պէյն
Էլ վիւքէլա իխթիլաֆաթ վուզու պուլուպ,
Վի—Լօր+ չէհրինտէ ասքէրէ Թահրի օլու-
նաճագ քէսանտէն պիր գաչ պին քիշի Թէ-
ճէմիւ իտէրէք, Հիւքիւմէթ գօնաղընա Հիւճմ
իլէ տէֆթէրլէրի ճէպրէն ալըպ Էազմըշլար,
վէ իւզէրլէրինէ կիտէն րօլիս մէմուրլարընըն
վէ զապիթլէրինէն քիմինի էօլտիւրիւպ, քի-
մինի Էարալամըշ օլտուզլարընտան, չէհրի
մէզքիւրուն մուհաֆաղասը, վէ պուշլարըն
Թէպրինի իչիւն նիզամ ալքէրի ճէլպ օլուն-
մուշ տուր :

Ֆիտէրէլէրին դօմանտանը Վօնֆէտէրէ-
լէրտէն ալընան Էսիրլէրտէն իքի զապիթի
պիլա սէպէպ գուրշունա տիզտիրմիշ օլտու-
ղունու Վօնֆէտէրէլէր խապէր ալտըզլա-
րընտա, պուշլար տախի եէտլէրինտէ օլան
Էսրայը շըմալիլէրէ գուրա քէշիտէսիլլէ իքի
նէֆէր զապիթ ալըըպ իտամ Էթտիրիլմիշլէր
տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԼԻՅԷ

Մանչէսթէրտէ քիւշտտ օլունան Էրմէնի
քիլիսէսի րահիպի, Հահնաղարեան Փազի-
լէթլու Կարապիտ վարդապետ ճէնապլէրինէ,
Բուսիա տէվլէթի Թարաֆընտան Սէն —
Սթանիսլաւ նշանըն իւչիւնճիւ րիւթպէսին-
տէն պիր գըթասը իթա պույրուլտուղու ի-
շտիլմիշ տիր :

Էրաւոյ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԵՆԵՎԻՅԷ

Իշ պու ճումա իրթէսի ախշամը սաաթ
պէշ գարմըլէրինտէ Պէշըթալմա Վէօփրիւ

պաշը նամ մահալտէ քեային հաճի խուրշիտ աղանըն պէքեար օտաւընտան գազան ամեշ զուհուր իտերէք, մահալի մեզպուր սըգըգ օլ մասը ճիհէթիլէ իկիրմի պապ տիւքեան իլէ Վէօփրիւ պաշը համամընըն ճամէքեանը միւհ թերիգ օլտուղու հալտէ պաստըրըմը տըր:

— Գոյնէ Դ՝Օրէն զազէթասը իշպու ալաֆը րանկա սնպտիմըրի պիրտէն իթիպարէն պէհէր կիւն պէօյիւք գըթա իլէնէր օլունաճագ տըր:

— Հուզուրու հազըթը շահանէտէ իճրա օլունաճագ պէօյիւք թալիմ օն պէշ կիւն սօղըայա պրաղըմը տըր:

— Կէչէն ճուամ իրթէսի ախշամը 20 եաշընտա պիր իււմ տէլիգանըսը Սօտա պուրնունա կիթմէք իւզոն Գարա քէօյտէն պիր գայըղա պինմիշ, վէ եօլտա պիր պէօյիւք եէլէքէն աշտըղարընտան, ըիւզկեար պասըպ գայըղը տէվիրմիշ, վէ գայըղը իլէ միւշթէրի տէնիզէ տէօքիւմիւշ տիր:

Գայըղը ինիւզմէք պիտիյինտէն գուր թուլմուշ իսէտէ, պիշարէ չօճուգ պօղուլմուշ տուր:

— Իզմիրտէն կէչէն պազը թահրիրաթըն գալիինձէ, վալիի պէլտէ տէվլէթլու Շհմէտ փաշա հազըթլէրի պիր գաւջ հաֆթատան պէրու Նաթընտա պուլունուպ, հիւքիւմէթ մէմուրլարընտան պիր գաշընը մահպուս իթտիրմիշ, վէ մէմլէքէթ սանպըղընը միւհըլլէթիւ հիսապլարընը րուլէթ էթտիրմէքտէ պուլունմուշ տուր: Նաթըն գայմագամընըն իւզէրինտէ տալիի պազը ճիւնհալար թէպէյիւն էթտիրմիւտէն աղը օլմուշ տուր:

— Իզմիւր շէհրինին կազ իլէ թէնվիր օլունմասընա մէմլէքէթձէ գարաը վէրիլտիյինտէն պու տէֆա ինկիլիզ միւհէնտիսլէրինտէն Ս. Բօպէրտ լէտլով նամ քիմէ, շէհրը մէզըիւրէ մուվասըլէթի իտիւպ, լազըմ կէլէն թէշէպպիւսաթէ տալիի եագընտա պաշանաճագմըշ:

— Կիւն Բօպէթիւնէ պէր իշպէն: Կէչէն հաֆ

թա իւշ նէֆէր լէհլի գարը եիւզէրի կէօզլէրի եարաը օլտուղու հալտէ Վալաթա գապըթէ մէրքէղինէ կէլիպ պիրիպիրինտէն շուվէճհ իլէ տալա իթմիշէր: Այունլարտան պիրի, եիւզէրինի աղարթաճագ պիր նէվի տիւզէն սաթըպ, աղանլար տալիի, պէյաղանմագ էֆէքեարը իլէ, թուլթուպ սիւրիւնմիւշէր իսէտէ, պիր գաշ կիւնտէն սօղըա եիւզէրի տըշարը վէրմէյէ պաշատըղընտան, ալտըղարը մուպիճէյի թահգիգ իւտիւպ, անլամըչարքի պիր միգտար Գէլ էրֆի իլէ գարըշմըշ պիր սիւ իմիւշ:

Թահլէլմիւր Դիֆթալէ Գէլ Լալալէ Գէրիթէլին Գիւլմէ:

61 00	Թահվիլաթը միւթագէ
51 20	Մուգատտէմ չըգարըլան Լաշամ
51 00	Սուախսարէն չըգարըլան Լաշամ

ԻՅԱՆԱԹ

Իշպու զազէթա հաֆթատա իքի տէֆա ուֆագ գըթա իլէ, վէ պիր տէֆա պէօյիւք գըթա իլէ նէշը օլունուր:

Պիր երըղը	100 զուրուշ
Ալթը պըլը	60 "
Իւշ պըլը	30 "
Ուֆագ նուսխէսի	1 "
Գէօյիւք նուսխէսի	2 "

Թաշըպար իշիւն, 50 սաթըլըգ մէսաֆէտէ պուլունան էյալէթլէր իշիւն սէնէվի 15 զուրուշ գէ 100 սաթ մէսաֆէտէ պուլունանլար իշիւն 30 զուրուշ փօլթա փարասը ալընըր:

Իլանաթըն պէհէր սաթըրընտան պիր տէֆա իշիւն 60 փարա, իքի տէֆա իշիւն 40 փարա ալընաճագ տըր:

Իքի տէֆատան զիյատէ գօնուլաճագ վէ պէօյիւք իլանաթ իշիւն այրը փազըլըգ օլունուր:

ՄԻՄՈՒՐԻՅՆ

ԻՍԹԱՆԳՈՒՍԱՆ Գէօյիւք Ենի Խանըն իւսթ գաթընտա: Ն° 2. Վարագայը Հաֆատիս օտասը: ԷՏԻՐՆԵ. Թորոս Աղա Յօհաննէսեան: ԹՐԱՊԳՈՒՆ. Խաչատուր Աղա Իլմասեան: ԹԵՔՓՈՒՐ ՏԱՂՆԹարուլիւն Աղա Ճամճեան: ՀԱԼԵՊ. Յովհաննէս Եղայ Գիւրքճեանօֆ: Սայըր էյալէթլէր իշիւն տէ իլէրուտէ մէմուրլէր թախիս գըրընաճագ տըր: